

Federacja na rzecz Kobiet i
Planowania Rodziny

HR HELSIŃSKA FUNDACJA
PRAW CZŁOWIEKA

INTERNATIONAL
COMMISSION
OF JURISTS

Genewa, 15 kwietnia 2008 r.

NOTATKA PRASOWA

Rząd polski składa sprawozdanie przed Radą Praw Człowieka ONZ

14 kwietnia b.r. Rada Praw Człowieka ONZ rozpoczęła procedurę oceny przestrzegania praw człowieka w Polsce w ramach nowego mechanizmu monitorującego stan praw człowieka na świecie. W ramach tzw. **Powszechnego Przeglądu Okresowego** (*Universal Periodic Review*) sytuacja w każdym z państw będzie oceniana co cztery lata na podstawie przedstawianych przez rządy tych państw raportów oraz dokumentów przygotowywanych równoległe przez Biuro Wysokiego Komisarza ds. Praw Człowieka (miedzy innymi na podstawie raportów przedstawianych przez organizacje pozarządowe). Na wczorajszym posiedzeniu ONZ delegacja polska przed przewodnictwem podsekretarza stanu w MSZ Witolda Waszczykowskiego zaprezentowała sprawozdanie Rządu RP z realizacji praw człowieka i odpowiadała na pytania zadawane przez przedstawicieli innych państw.

Zarówno w raporcie jak i we wczorajszej prezentacji Rząd przedstawił sytuację w Polsce w sposób uproszczony i nadmiernie optymistyczny. Odnosząc się na przykład do problemu dyskryminacji (ze wszelkich powodów w tym także orientacji seksualnej) przedstawiciele rządu podkreślali, że wartości takie jak pluralizm i wielokulturowość zajmują istotne miejsce w polskiej szkole a nauka o prawach człowieka stała się częścią programu szkół podstawowych i ponadpodstawowych wraz z towarzyszącym temu nauczaniu podręcznikiem (sic!). Podkreślano organizowanie szkoleń, kampanii medialnych, wydawanie podręczników, które mają na celu likwidację zjawiska dyskryminacji. Chwalono się projektem ustawy o równym traktowaniu, która do tej pory jeszcze nie została przyjęta. Odnosząc się do takich problemów jak przeludnienie w więzieniach przedstawiciele Rządu podkreślali wysiłki w tworzeniu nowych miejsc w więzieniach na przykład poprzez likwidowanie przestrzeni przeznaczonej wcześniej na inne cele czy wprowadzenie nadzoru elektronicznego więźniów (podczas gdy wciąż ten system nie został wprowadzony i nie wiadomo kiedy zostanie). Innym podnoszonym problemem były przewlekłe postępowania sądowe – tu Rząd podkreślał na przykład rozszerzone kompetencje referendarzy wprowadzone do kodeksu postępowanie cywilnego, które miały odciążać sędziów i umożliwiać im efektywniejszą pracę. Odnoszono się także do innych problemów np. pomocy ofiarom przestępstw, przemocy domowej, problemów związanych z HIV/AIDS, praw pacjenta, przy czym **diagnoza problemów i ocena skuteczności instrumentów prawnych albo w ogóle nie była przedstawiana, albo była skrajnie uproszczona.** Nie podniesiono w ogóle takich problemów jak: długotrwałe stosowanie tymczasowego aresztowania (co w

świecie ponad 70 spraw przegranych przez Polskę przed Trybunałem w Strasburgu szczególnie powinno mieć miejsce), nieprzestrzeganie praw reprodukcyjnych w Polsce (co w swoim raporcie dla Wysokiego Komisarza podnosiła Federacja na Rzecz Kobiet i Planowania Rodziny), brak nauczania etyki w szkołach, sądzenie przez asesorów sądowych, zarzuty istnienia więzień CIA na terenie Polski.

Ponad trzydzieści rządów innych państw zadawało pytania delegacji polskiej. Pytania miały różny charakter – częściowo miały na celu doprecyzowanie przez Rząd pewnych informacji zawartych w raporcie, ale **częściowo były to pytania na temat problemów, które nie pojawiły się w polskim raporcie, ale były np. podnoszone przez Biuro Wysokiego Komisarza ds. Praw Człowieka.** Pytano o przeludnienie w więzieniach, nadużywanie instytucji tymczasowego aresztowania, zjawisko ksenofobii (np. wobec ludności romskiej, żydowskiej, homoseksualistów czy szerzej osób LGBT), problem korupcji, o to, dlaczego nie prowadzono żadnego rzetelnego i kompleksowego dochodzenia w sprawie możliwości istnienia więzień CIA na terytorium Polski, o dostępność aborcji terapeutycznej, gdy spełnione są przesłanki przewidziane do jej dokonania. Dopytywano się o doprecyzowanie np. jak działa elektroniczny system nadzoru więźniów, co konkretnie Rząd robi w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na orientację seksualną, jakie działania podejmuje Rząd, żeby promować pluralizm czy wyrównywać pozycję kobiet i mężczyzn w społeczeństwie, czy zostanie przywrócony urząd pełnomocnika ds. równego statusu kobiet i mężczyzn. Pytano także o to, co się dzieje z projektem prawa, które miało karać za propagowanie homoseksualizmu w szkołach. Na pytanie dotyczące realizacji prawa kobiet do legalnego przerywania ciąży ze względów medycznych, ze strony przedstawiciela Ministerstwa Zdrowia padła odpowiedź, że w wyniku wyroku Trybunału w Strasburgu w sprawie *Alicja Tysiąc przeciwko Polsce* wprowadzono odpowiednie procedury umożliwiające odwołanie od decyzji lekarza o odmowie przeprowadzenia zbiegu aborcji (tymczasem taka regulacja jest dopiero rozważana i jej wprowadzenia jeszcze potrwa). **Polska delegacja skończyła odpowiadać na pytanie 45 minut przed końcem czasu przewidzianego na dyskusję nie dopowiadając w ogóle na część pytań.**

Rząd legitymizował swój raport poprzez przywoływanie organizacji rządowych, które miały uczestniczyć w jego przygotowaniu. **Trzeba jednak podkreślić, że współpraca Rządu z organizacjami pozarządowymi została przedstawiona w sposób przesadny i odbiegający od rzeczywistości,** na co zwróciły uwagę polskie organizacje obserwujące tę sesję, w tym Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Federacja na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny i Sekcja Polska Międzynarodowej Komisji Prawników.

Jutro specjalna grupa robocza złożona z przedstawicieli rządu i przedstawicieli trzech innych państw tzw. troiki (Brazylia, Angola, Japonia) ogłosi raport oceniający przestrzeganie praw człowieka w Polsce.

Więcej informacji:

Wanda Nowicka, Federacja na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny, +48 604 597 366

Dorota Pudzianowska, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, +48 603 608 442

Katarzyna Szymielewicz, Sekcja Polska Międzynarodowej Komisji Prawników, Warszawa
+48 692 404 096